

Stichting Horst en Weide

Smaragdhorst 324, 2592 RX DEN HAAG,
tel. 070 – 3815906, e-mail: aremeeus@ziggo.nl

SGR 14 / 2500 WABOA

Den Haag, woensdag 16 juli 2014.

Pleitnota van Wim ter Keurs namens Stichting Horst en Weide en Stichting Behoud Stad, Natuur en Landschap Rijnland voor de rechtbank 's-Gravenhage, sector bestuursrecht, ingaand op het verweerschrift van de gemeente Voorschoten (d.d. 20 juni 2014; “*verweerschrift inzake SGR 14/2500 WABOA V149*”, ingekomen op de griffie 3 juli 2014) tegen het **beroepschrift** van beide stichtingen tegen het besluit van Burgemeester en Wethouders (B&W) van de gemeente Voorschoten een omgevingsvergunning (hierna ‘de vergunning’ te noemen) te verlenen voor “*het herstellen en aanpassen van de kasteeltuin van kasteel Duivenvoorde*”

1. Ons bezwaar tegen de nieuwe brug aan de Veurseweg staat niet op zichzelf, maar hangt samen met onze bezwaren tegen de nieuwe formele laan door het Reigersbos. Zie onze zienswijze en ons beroepschrift.

Het nieuwe argument van B&W, dat “*de huidige gezamenlijke toegang voor auto’s, fietsers en wandelaars (door een extra toegang) wordt ontlast*” en dat “*de verkeersveiligheid (...) toeneemt*”, houdt geen stand. Automobilisten en fietsers rijden nu immers door naar de parkeerplaats/stallingen aan de rand van de buitenplaats en wandelen vandaar het park in. Als zij echter de formele laan naar de Veurseweg nemen, moeten ze over de “*gezamenlijke toegang*” terug, waar ze (eventueel met kinderen) terecht komen op de oprijlaan met auto’s en fietsen. De oprijlaan wordt dus juist extra belast met wandelaars wat de veiligheid niet ten goede komt.

2. Dat er nu met een gesloten grondbalans wordt gewerkt, stond niet in de vergunning. Navolgbaar onderzoek naar de effecten daarvan ter onderbouwing van het besluit is vooraf ook niet verricht. De grond wordt nu op orchideeëngrasland achter het kasteel gestort (zie ad 3.3.1 en 4.2).

3.1. B&W stellen, dat “*het gestelde dat niet aan het verzoek van de WCE (...) tot een nadere onderbouwing van de bosvijver en de Zuidelijke Laan is voldaan, ( ) onjuist (is)*”. B&W verwijzen hierbij naar productie 34, bijlage C t/m E. Hierbij ging het vooral om de “*stellige overtuiging*” (vetgedrukte van ons) van de ontwerper van het plan, dat “*Zocher (...) (rondom 1850) (...) een monumentale laan heeft geïntegreerd in zijn omvormingsplan*”; een overtuiging, die de WCE en de RCE kennelijk onvoldoende onderbouwing en motivering vonden om ‘opnieuw’ zo’n laan aan te leggen (zie ook ad 3.3.3).

Ad 3.1 stellen B&W ook, dat “*de landschapsarchitect (voor de bosvijver) al een wijziging in het verloop (heeft) voorgesteld teneinde enkele monumentale bomen te kunnen sparen*”. De mededeling achteraf is voor ons onbeoordeelbaar en behoorde ook niet tot de onderbouwing van het vergunningbesluit.

3.2. In ons beroepschrift stond: “*In de vergunning wordt in de Toelichting bij het Advies Archeologie voor alle deelgebieden aangegeven, dat daar geen vervolgonderzoek nodig is en dat alle deelgebieden dus worden ‘vrijgegeven’.*”. B&W gaan daar in hun verweer ten onrechte niet op in.

In hun verweerschrift stellen B&W, dat “*het afgesproken tuinhistorisch onderzoek door de RCE (...) juist bedoeld (is) om, aanvullend op de gegevens van het archeologisch onderzoek, informatie over de 19^e eeuwse tuinaanleg te vergaren*”. Een van onze bezwaren tegen een vergunning voor de vijverpartijen en de nieuwe formele laan is echter juist, dat een deugdelijke onderbouwing van die elementen ontbrak, terwijl de uitkomst van het tuinhistorisch onderzoek “*juist richtinggevend zou kunnen zijn voor de voorgestelde ingrepen*”. Overigens wordt het tuinhistorisch onderzoek bemoeilijkt door het graven van het cunet voor het pad rond de vijver achter het kasteel, waar de gele IJsselsteentjes in het rond lagen.

3.3.1. In hun verweerschrift stellen B&W, dat “*het park (...) zwaar verwaarloosd (is)*”. Dit achten wij een tamelijk tententieuze voorstelling van zaken, die niet kan dienen als onderbouwing van het vergunningbesluit en ook niet

voor wat nu in het park gaande is. Het park is jarenlang met grote zorg onderhouden met behulp van de Stichting tot Behoud van Particuliere Historische Buitenplaatsen. Hierbij zijn bijvoorbeeld ook al zichtlijnen hersteld en is achter het kasteel in de loop der jaren het orchideeëngrasland ontwikkeld waar nu grond op wordt gestort. Wij wijzen er in dit verband overigens ook op, dat aan één van de vergunningvoorwaarden (“*dat voor het gehele park een beheerplan wordt gemaakt en ter goedkeuring aan de gemeente wordt voorgelegd*”) nog steeds niet is voldaan.

3.3.2. zie ad 4.

3.3.3. In hun verweerschrift stellen B&W, dat “*Zo cher (...) deze formele 18e eeuwse laan in zijn nieuwe landschapsaanleg (handhaafde)*”. Wat hier als een feit gepresenteerd wordt, was in feite niet meer dan de “*stellige overtuiging*” van de ontwerper van het plan, wat de WCE en de RCE kennelijk onvoldoende onderbouwing en motivering vonden om ‘opnieuw’ zo’n laan aan te leggen. In de vergunning schreef het college ook niet voor niets: “*Deze situatie wordt **gesuggereerd** maar even te hebben bestaan*” (vetgedrukte van ons).

In hun verweer schrijven B&W ook, dat het “*behoud van dit, niet gesubsidieerde, rijksmonument (...) alleen mogelijk (is) indien er voldoende economisch en maatschappelijk draagvlak is voor behoud*”. Onduidelijk blijft wat er met deze merkwaardige en cryptische bewering wordt bedoeld. Het college motiveert niet of en waarom de aanleg van de nieuwe laan door het Reigersbos nodig zou zijn voor het “*economisch en maatschappelijk draagvlak*”. Impliciet wordt hier mogelijk verwezen naar de theeschenkerij die de Stichting Duivenvoorde op de buitenplaats wil realiseren, waarvoor de stichting de wandelmogelijkheden op de plaats wil uitbreiden. Ook hiervoor wordt echter niet gemotiveerd of en waarom speciaal de nieuwe laan door het Reigersbos (of de nieuwe vijverpartij in de Koude hoek) daarvoor nodig is.

Kortom, wij handhaven onze bezwaren. B&W verleende hier een vergunning voor werkzaamheden, waarvan het doel niet duidelijk of twijfelachtig is, waarvoor de onderbouwing ontbreekt (c.q. waarvoor de onderbouwing in termen van de vergunning zelf “*te mager*” is) en waarvan de natuureffecten (inclusief die van het grondverzet) en het toekomstig gebruik dat daaruit voortvloeit nog onbekend zijn. Dat lijkt ons nog steeds een veel te smalle basis om zelfs “*een vergunning op hoofdlijnen*” op te verlenen.

3.3.4. In hun verweer schrijven B&W, dat de toekomststrategie van de Stichting Duivenvoorde “*niet (is) gericht op het aantrekken van grootschalige recreatie, maar op landelijke gastvrijheid*” en dat “*de te verwachten recreatiedruk (...) hierdoor binnen verantwoorde normen (zal) blijven*”. B&W leggen ten onrechte niet uit wat deze “*verantwoorde normen*” zijn en waardoor ze zijn ingegeven. De verleende vergunning gaat hier al helemaal niet op in. Voor de vogels blijkt uit onderzoek echter, dat een beperkte recreatiedruk, vooral in het begin van het broedseizoen, al ernstige verstoring teweegbrengt¹.

3.3.4 en 3.3.5. zie ad 4.

4.1. In hun verweer schrijven B&W, dat “*het inzetten van de ecooloog (...) al (heeft) geleid tot wijzigingen van de plannen waarbij bomen gespaard blijven*”. Hoe het inzetten van de ecooloog heeft geleid tot wijzigingen van de plannen en welke bomen als gevolg daarvan gespaard blijven onttrekt zich aan de beoordeling, wat de rechtszekerheid niet ten goede komt. De opmerking van B&W maakt eens te meer duidelijk, dat de vergunning voorbarig is verleend.

4.2. In ons beroepschrift schreven wij, dat “*het voorkomen van - en effecten op - beschermde soorten zijn beoordeeld op basis van (deels niet meer actueel) veldwerk van anderen, (veelal onvolledige en niet meer actuele) on line beschikbare bronnen, literatuur, kennis en “inschattingen van (niet met name genoemde) deskundigen” en zegge en schrijve één veldbezoek, dat bovendien veel te laat in het seizoen viel (eind augustus 2013) en dus ongeschikt is voor het vaststellen van stinzenflora en broedvogels*”. En dus ook ongeschikt als basis voor de vergunning. In hun verweerschrift gaan B&W daar ten onrechte niet of nauwelijks op in.

In het verweerschrift staat, dat een ecooloog en een ETWer voorafgaand aan alle werkzaamheden “*de waardevolle bomen en bomen met (potentiële) vleermuisnesten in het park (hebben) bepaald en gemarkeerd*”. Ook hier onttrekt zich weer aan de beoordeling hoe deze bomen bepaald zijn. Ook hier is weer duidelijk, dat de vergunning voorbarig verleend is.

In ons beroepschrift schreven we, dat “*de natuurtoets (...) niet duidelijk maakt op grond waarvan “in het plangebied (...) geen andere beschermde plantensoorten (worden) verwacht” dan de Gewone vogelmelk*” en dat uit de betreffende opmerking vooral blijkt, “*dat ook de opstellers van deze natuurtoets Duivenvoorde niet kennen*”. En wij voegden daaraan toe: “*alleen al van tabel 1 komen op Duivenvoorde de volgende plantensoorten voor: Brede wespenorchis, Gewone dotterbloem, Koningsvaren, Slanke sleutelbloem en Zwanenbloem (en van tabel 2*

¹ Zande, A.N. van der (1984) Outdoor recreation and birds: conflict or symbiosis? *Proefschrift Rijksuniversiteit Leiden.*

bovendien nog een aantal andere soorten orchideeën)”². In hun verweerschrift noemen B&W daarvan alleen de gevlekte rietorchis, waar zij onmiddellijk op laten volgen: “*Deze laatste komt voor op stukken waar niet gewerkt wordt*”. Deze opmerking is onjuist en doet de vraag rijzen hoe effectief het inzetten van de ecooloog is geweest. Op verschillende plekken in het orchideeëngrasland achter het kasteel, waar dit voorjaar nog rietorchissen stonden, is nu namelijk grond gestort.

Waar B&W het in hun verweerschrift hebben over verschillende diergroepen (zoals dagvlinders en libellen, de waterspitsmuis, vogels, eekhoornnesten, grondgebonden zoogdieren, boommarters en vleermuizen) verwijzen zij vooral naar de aangestelde aannemer en de ecooloog en gaan zij niet of nauwelijks in op hetgeen wij in ons beroepschrift naar voren brachten over de natuurtoets als ondeugdelijke basis voor de vergunning.

In ons beroepschrift schreven we, dat de natuurtoets wat de vogels betreft schromelijk tekortschiet. B&W gaan hier in hun verweerschrift nauwelijks opin. Ze vermelden slechts, dat “*bekend (is) dat de Buizerd voorkomt in het stille gedeelte van het bos*”. Op de andere vogelsoorten die wij in ons beroepschrift noemden gaan B&W al helemaal niet in, laat staan op het hele assortiment broedvogelsoorten op Duivenvoorde. B&W vermelden in hun verweerschrift slechts, dat “*de stichting overweegt om stille gedeeltes van het bos te sluiten in het vogelbroedseizoen*”. Dit doet de klemmende vraag rijzen waarom de stichting dan niet heeft voorkomen, dat in het afgelopen broedseizoen (nota bene zonder beheersplan; zie ad 3.3.1) ingrijpende werkzaamheden zijn uitgevoerd, die onvermijdelijk tot verstoring van broedvogels en dus ook tot overtreding van de Flora- en faunawet moeten hebben geleid.

B&W gaan op verschillende plaatsen in hun verweerschrift niet in op het vereiste, dat het niet alleen om het kappen van een nestboom mag gaan, maar dat er ook “*op geen enkel moment, ook niet tijdelijk, (...) een achteruitgang van de functionaliteit van een voortplantingsplaats en/of van een vaste rust- en verblijfplaats (mag) optreden*” en dat “*een gebied (...) blijvend (moet) voorzien in alles wat nodig is om succesvol te kunnen voortplanten of te rusten*”.

In ons beroepschrift stond inderdaad, dat o.a. ook B&W een te rooskleurig beeld van de kap- en rooiwerkzaamheden op de buitenplaats gaven, daarbij geholpen door een dubieus onderscheid tussen waardevolle bomen en “*ruilverkavelingsboomsoorten*”, waaronder bijvoorbeeld ook essen. Kennelijk is bij geen van de betrokkenen bij de vergunning bekend, dat de Es karakteristiek is voor de overgangen van de strandwallen naar de strandvlakten en dat er zelfs een bostype naar wordt genoemd (het Fluitekruid-Essenbos). De Es (en ook andere boomsoorten) een “*ruilverkavelingsboomsoort*” noemen is functionele onzin.

In ons beroepschrift stond verder ook: “*De omvang van deze nieuwe waterpartijen en de nieuwe laan en de aard van het bos ter plaatse maken de veronderstelling, dat daarvoor “misschien een enkele oude grote boom (zal) moeten wijken”, tamelijk onwaarschijnlijk. Het college levert in de vergunning ook geen enkel bewijs voor deze veronderstelling. Hiermee zijn tenminste het motiverings- en het rechtszekerheidsbeginsel in het geding, ook doordat een definitie van ‘oude grote bomen’ ontbreekt*”. In hun verweer gaan B&W hier ten onrechte niet opin; zij schrijven slechts, dat “*de laanbeplanting in het park (...) grotendeels intact (blijft)*” en dat “*er (...) geprobeerd (wordt) zo min mogelijke bomen te kappen*”. Wij hadden het in ons beroepschrift echter helemaal niet over (het kappen van) “*laanbeplanting*”, maar over het kappen van bomen in de Koude hoek en in het Reigersbos ten behoeve van de aanleg van de relatief omvangrijke nieuwe waterpartijen en de nieuwe laan.

5. Zie ad 1.

Al met al handhaven wij ons verzoeken aan u:

- de verleende vergunning te vernietigen voor zover de vergunning **a.** het graven van de nieuwe waterpartijen aan de spoorlijnzijde van Duivenvoorde en **b.** de aanleg van de formele laan door de Peer/het Reigersbos mogelijk maakt en
- aan de verleende vergunning de voorwaarde te verbinden, dat de overige nieuwe lanen en paden door de nu nog onontsloten, stille delen van Duivenvoorde van meet af aan in de broedtijd (d.w.z. tussen 1 maart en 15 juli) worden afgesloten.

---

² zoals Brede orchis, Gevlekte orchis, Grote keverorchis en Rietorchis.